

PÄRNU MUUSIKAKOOLI VABAÕPE

KEELPILLIOSAKOND

VIIULI ÕPPEKAVA

Õppeaeg Pärnu Muusikakoolis kestab vastavalt õpilase vajadustele ja arengulistele iseärasustele 7-9 aastat:

Algaste 2-3 aastat

Noorem aste 2-3 aastat

Vanem aste 3-5 aastat

Astme läbimise aeg võib iga õpilase puhul varieeruda arvestusega, et õpingute kogupikkus ei ületaks 9 õppeaastat.

Lisaks on võimalik lapsevanema või õpilase soovil läbida eelnevalt ettevalmistusklass ja/või jääda õppima lisa-aastatel.

Vabaõppesse saab astuda lapsevanema avalduse alusel üldjuhul peale algastme lõpetamist. Vabaõpe loob tingimused huviharidusega tegelemiseks õpilastele, kes soovivad oma võimeid arendada huvipakkavas valdkonnas, kuid ei soovi või ei saa läbida kõiki õppekavas ettenähtud aineid. Vabaõpe tagab individuaalse lähenemise igale õpilasele lähtuvalt tema võimetest, soovidest, kooli võimalustest ja lapsevanema huvist oma last arendada. Vabaõpe annab soovijatele võimaluse arendada koosmänguoskust ansambelis või orkestris.

Vabaõppest on võimalik suunduda ka tavaõppesse vastava tasemeeksami sooritamisel.

Õppe-eesmärgid:

Laste ja noorte loomevõimete avastamine ja arendamine;

muusikalise kuulmise arendamine;

õpilase koostööoskuse ja koosmusitseerimise arendamine.

Pilliõpetuse vabaõppe tunnijaotusplaan

Tabel näitab tundide arvu nädalas, akadeemilise õppetunni pikkus on 45 minutit.

	<i>Algaste</i>		<i>Noorem aste</i>	<i>Vanem aste</i>	<i>Lisa-aastad</i>		
	A-I	A-II	N-I,-II	V- I,II, III	LA-I, II, III		
	1.õa	2.õa	3.- 4.õa	5.- 7.õa	8.- 10.õa		
Põhipill	2		1-1,5	1-1,5	1,5		
Solfedžo*	2		1-2	1-2	1*	1*	
Koosmusitsee- rimine	0,5		1-2	1-2	1-2**		
lisaaine**			0,5	0,5	0,5		

*- algastmes kohustuslik, alates nooremast astmest teoreetilised grupitunnid (sofedžo ja muusikalugu) valikulised.

** - Soovi korral ja kooli rahaliste võimaluste olemasolul

AINEKAVAD

VIIULI VABAÕPPE AINEKAVA

Algaste (A): 1.-2. õppeaasta

Õppetöö eesmärgid

Õpilane:

- omandab õige kehahoiu ja käte vaba asendi;
- õpib lugema lihtsat nooditeksti;
- muusikalise kuulmise arendamine;
- omandab *detache* ja *legato* mänguvõtted ning oskab neid omavahel kombineerida;
- sujuv keelevahetus;
- õpib välja tooma muusikapala karakterit ja meeleolu läbi õige tehnilise teostuse;
- õpib iseseisvalt ja regulaarselt harjutama;
- saab esinemiskogemusi;
- oskab hoida ja puhastada oma pilli;

Õppetöö sisu

Heliredelid kuni ühe võtmemärgini 1-2 oktaavi, 2 ja 4 nooti legatos, kolmkõlad eraldi ja 3 nooti legatos.

Etüüdid ja etüüdilaadsed palad (4-6 õppeaasta jooksul) erinevate tehniliste oskuste omandamiseks.

Lihtsad saateta või saatega palad.

Tasemeeksami nõuded algastme lõpetamisel

Kaks erineva iseloomuga pala.

Paremate eeldustega ja tasemeeksami edukalt sooritanud õpilastele antakse võimalus õppida süvaõppes.

Tasemenäited

K. Fortunatov- Noor viiuldaja I

J. Haydn- Lauluke

W.A. Mozart- Allegretto, Valss, Mailaul

R. Schumann- Lõbus talupoeg

Noorem aste (N): 3.-4. õppeaasta

Õppetöö eesmärgid

Õpilane:

Arendab pillimänguoskust;
arendab fraseerimiseoskusi;
arendab koosmänguoskust.

Õppetöö sisu

Arendab edasi harjutamise põhielemente: järjekindlust, iseseisvust, mitmekülgsust;

Etüüdid või etüüdilaadsed palad.

Saateta või saatega palad, mis oleksid erinevas stiilis, erineva tempo ja meeleoluga.

Esinemine poolaasta jooksul 1-2 palaga esinemispraktikal või õpilaskontserdil.

Nõuded noorema astme lõpetamisel

Kaks eriilmelist pala noodist, hindamine on arvestuslik.

Tasemenäited

K. Fortunatov- Noor viiuldaja I

J. Haydn- Lauluke

W.A. Mozart- Allegretto, Valss, Mailaul

R. Schumann- Lõbus talupoeg

Vanem aste (V): 5.-7. õppeaasta

Õppetöö eesmärgid

Õpilane:

- Arendab pillimänguoskust;
- arendab fraseerimiseoskusi;
- arendab koosmänguoskust.

Õppetöö sisu

Etüüdid või etüüdilaadsed palad.

Saateta või saatega palad, mis oleksid erinevas stiilis, erineva tempo ja meeleoluga.

Esinemine poolaasta jooksul 1-2 palaga esinemispraktikal või õpilaskontserdil.

Koosmäng.

Nõuded vanema astme lõpetamisel- arvestuslik esinemine või lõpueksam (hindeline)

Esitada 2 eriilmelist pala.

Tasemenäited

P. Tšaikovski- Vana prantsuse laul

E. Jenkinson- Tants

L. van Beethoven- Menuett

K. Kayter- 36 etüüdi op 20

Lisa-aastad (LA) 8.-10. õppeaasta

Lisa-aastate õppuriteks on vanema astme lõpetanud, kes soovivad musitseerimisoskust täiustada. Iga õpilane õpib tema jaoks koostatud õppekava järgi ning osaleb soovi korral ka kooli kollektiivides ja ühistegevustes.

Õppetöö eesmärgid

Õpilane:

- süvendab muusika esitamiseks ja koosmänguks vajalikke tehnilisi oskusi, mis võimaldavad õpingute jätkamist;
- täiendab mängutehnilisi oskusi;
- täiendab toonikujundust ja dünaamilist diapasooni;
- süvenenud ja väljendusrikas musitseerimine;
- tajub õpitavate teoste vormi ja tervikut;
- arendab koosmänguoskusi ja õpib mängima erinevates kooslustes;
- saab kogemusi erinevates esinemisolukordades.

Õppetöö sisu

Etüüdid , suurvormi osad.

Teosed, mis pärinevad eri ajastutest, on erinevas stiilis, meeleolus ja vormilt erinevad.

Noodist lugemine.

Koosmäng.

Tasemeeksami nõuded lisa-aastate lõpetamisel

Eksameid ega arvestusi ei kohaldata. Kokkuvõttev hindamine.

SOLFEDŽO AINEKAVA VABAÕPPES

(algastmes kohustuslik, alates nooremast astmest valikuline)

ALGASTE (A) (1.- 2. õppeaasta)

Aine maht: 2 tundi nädalas

Õppe –ja kasvatusesmärgid

Õpilane:

- arendab astmetaju laulmise kaudu;
- omandab muusikateooria algtõed (noodikirja algteadmised, lihtsad helistikud ja taktimõõdud, toonika tunnetamine jne.);
- oskab üles kirjutada lihtsat muusikalist teksti;
- arendab oma häält ja lauluoskust;
- arendab muusikalist kuulmist.

Õppe sisu

TEOORIA

1) Noodikirja algteadmised:

- noodijoonestik, abijooned, nootide asukohad noodijoonestikul ja abijoontel, noodivarte õigekiri;
- viiulivõti, bassivõti, nootide tähtnimed (tutvustavalt silpnimed).

2) Meetrum, rütm, tempo, muusikaline vorm:

- takt, taktijoon, rõhulised ja rõhutud taktiosad, taktidesse jaotamine, lõpujooned, eeltakt, kordusmärgid;
- taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4(=C), taktiviipamise skeemid tutvustavalt;
- noodivältused ja pausid (tervenoodist ja tervepausist kuni kuueteistkümnendiknoodini ja –pausini), pidekaar, legato kaar;
- rütmid: *ta, ti-ti, ti-ri-ti-ri, ti-tiri, tiri-ti*; punkteeritud rütmid *tai-ri; ta-i-ti*;
- rütmiharjutused vastavalt ühe- ja kahe käega;
- tempotähised (*Largo, Adagio, Andante, Moderato, Allegretto, Allegro, Presto*);
- dünaamikatähised (*pp, p, mp, mf, f, ff, crescendo, diminuendo*);
- fermaat;
- muusikalise vormitaju arendamine laulmise ja muusika kuulamise kaudu (näiteks küsimus-vastus; salm-refraän).

3) Helistikud :

- heliredel ja selle ehitus, tervetoon ja pooltoon, püsivad ja ebapüsivad astmed, juhtheli;
- tutvumine põhiastmetega : toonika, subdominant, dominant tutvustavalt, põhikolmkõlade leidmine helistikes; tähistame T,t (I) S,s (IV) D(V)
- duur – ja mollkolmkõla, samuti väljaspool helistikku nimetused mažoorne ja minoorne kolmkõla;
M= mažoorne kolmkõla ning m = minoorne kolmkõla, töötame kuuldeliselt.
- kuni 2 märgini helistikud ; paralleelsed helistikud; molli 2 kuju (loomulik, harmooniline) tutvustavalt meloodiline; helistikumärgid, diees, bemoll, bekaar;
- improvisatsioonid õpitu kinnistamiseks.

4) Intervallid:

- priim, sekund, tert, kvart, kvint, oktav. Töö helistikupõhiselt. Oskus lugeda astmeid klaviatuurilt.

MUUSIKA NOTEERIMINE

5) Diktaatide kirjutamine:

- kuni 4-taktilised diktaadid, võimalusel mängituna eri pillidega;
- suuline diktaat;
- meetrumivaba astmediktaat;
- diktaat astmenumbritega;
- lünkdiktaat;
- mäludiktaat;
- rütmidiktaat (mängitakse ilma helikõrguseta, ühel noodil või kirjutatakse üles meloodia rütm).

LAULMINE

Lauldakse igas tunnis. Laulmise juures pööratakse tähelepanu õigele hingamisele ja fraseerimisele, vabale hääle tekitamisele ja dünaamikale.

- Helistike laulmine;
- intervallide ja kolmkõlade laulmine helistikus;

- kaanonite laulmine;
- astmenumbritega laulmine;
- noodist laulmine;
- lastelaulude laulmine;
- lühikesed suulised diktaadid.

RÜTMIMÄNGUD

- Meetrimitaju arendamine erinevate rütmimängude ja harjutuste abil.

ALGASTME TASEMEARVESTUSE NÕUDED

1. Rütmidiktaat 4 takti (2/4 või 3/4 taktimõõdus).
2. Kuuldeline diktaat duuris: valikus *C-duur*, *G-duur*, *F-duur*; 2/4 või 3/4 taktimõõdus; pikkus 4 takti.
3. Intervallide ehitamine valgelt klahvilt üles (p.1; p.4; p.5; p.8; v.2; s.2; v.3; s.3). Eesmärk: õpilane oskab intervalli astmeliselt ehitada.
4. Õpitud heliredeli ehitamine koos põhikolmkõladega: valikus *C-duur*; *G-duur*; *F-duur*.

5. Oskussõnad

Tempo	on muusika esitamise kiirus.
Largo	aeglaselt, laialt
Adagio	aeglaselt, rahulikult
Andante	käies, rahulikul
Moderato	mõõdukalt, parajalt
Allegretto	üsna liikuvalt, kergelt
Allegro	rõõmsalt, kiiresti
<i>ritenuto (rit.)</i>	<i>aeglustades</i>

Dünaamika on muusika esitamise tugevus.

<i>pp</i>	<i>pianissimo</i>	väga vaikselt
<i>p</i>	<i>piano</i>	vaikselt
<i>mp</i>	<i>mezzo piano</i>	poolvaikselt
<i>mf</i>	<i>mezzo forte</i>	poolvaljult
<i>f</i>	<i>forte</i>	valjult
<i>ff</i>	<i>fortissimo</i>	väga valjult
<i>crescendo (cresc.)</i>		valjenedes <

diminuendo (dim.) vaibudes >

NOOREM ASTE (N) 3.-4. õppeaasta

Aine maht: 1 tund nädalas

Õppe ja kasvatuseesmärgid

Õpilane:

- jätkab muusikalise kuulmise arendamist;
- jätkab muusikateooria algtõdede omandamist (sh lihtintervallid ja akordid);
- arendab muusika üleskirjutamise oskust;
- arendab oma häält ja lauluoskust.

Õppe sisu

TEOORIA

1) Rütm ja taktimõõt:

- rütmigrupid kuueteistkümnendiknootidega, punkteeritud rütm;

2) Helistikud ja akordid:

- töö 1-2 märgiga helistikes;
- kvindiring, oskusega paigutada 1-3 märgiga helistikud;
- loomulik moll, harmooniline moll, tutvustavalt meloodiline moll;
- põhifunktsioonid: toonika (I) kolmkõla, subdominant (IV) kolmkõla, dominant (V) kolmkõla;

3) Intervallid:

- tutvumine kõikide lihtintervallidega (kuuldeliselt, meloodia sees esinevad);
- diatooniliste intervallide määramine ja oskus toone lugeda.

MUUSIKA NOTEERIMINE

4) Diktaadid:

- kirjalik diktaat 4-6 takti, võimalusel eri pillidega;
- lünkdiktaat;
- mäludiktaat;
- meetrumivabad astmediktaadid;
- rütmidiktaadid (ilma helikõrguseta, ühel noodil, meloodia rütm).

LAULMINE

Lauldakse soovitavalt igas tunnis. Laulmise juures pööratakse tähelepanu õigele hingamisele, fraseerimisele, hääle tekitamisele.

- Helistike laulmine;
- põhikolmkõlade laulmine duuris ja harmoonilises mollis;
- intervallide laulmine laadis;
- kaanonite laulmine;
- astmenumbritega laulmine;
- noodist laulmine;

- lastelaulude ning mitmehäälsete harjutuste laulmine.

RÜTMIMÄNGUD

- Meetrumitaju arendamine erinevate rütmimängude ja harjutuste abil.
- ### LOOMING JA IMPROVISATSIOON
- Omaloodud meloodia- või rütmiharjutused;
 - omaloodud rütmiostinaatod
 - õpetaja abiga tehtavad kerged saated.

NOOREMA ASTME TASEMETÖÖ NÕUDED

Üldiselt tööst

Kasutatavad laadid on duur ja harmooniline moll. Kasutatavad taktimõõdud 2/4 ja 3/4 .

KIRJALIK OSA

Muusikaline materjal on esitatud keskregistris (laularegistris). Diktaadid on samades helistikes.

Diktaat:

- 1) Astmediktaat 6-8 nooti/astet. Esitatakse meetrumivabalt, mängitakse 3-4 korda. Õpilane kirjutab vahetult mängimise ajal.
- 2) Lünkdiktaat 8 takti, ilma eeltaktita. Õpilasele antud 4 takti, ise kirjutab 4 takti. Mängitakse u 15 min.
- 3) Rütmidiktaat 4 takti. Koputatakse või mängitakse ühel noodil.

Kuulamine:

- 1) Intervallide kuulamine valikvastustega P.1 – P.8 . Igat intervalli mängitakse 3 korda järjest (harmooniliselt,meloodiliselt,harmooniliselt). Kokku 5 takti.
- 2) Helilaadide (loomulik moll, harmooniline moll), kolmkõlade (Mkk ja mkk). Kokku 5 takti. Mängime 3 korda: harm; mel; harm.

Teooria:

Teooria ülesanded kuni 2 märgiga helistikes. Kokku 10 takti.

- 1) Intervallide ehitamine ja määramine etteantud nootide põhjal.
- 2) Põhikolmkõlade ehitamine ja/või määramine helistikes.
- 3) Helistikumärkide tundmine 1-3 märki .

SUULINE OSA

Suulise pileti kõik ülesanded on ühes helistikus. Ette on valmistatud 5 piletit. Õpilane õpib eksamipiletid eelnevalt.

1) Heliredeli laulmine koos põhikolmkõladega. Valikus duur 1-2 märki ja harmooniline moll kuni 1 märgiga (*a-moll, e-moll, d-moll*)

2) Varemõpitud harjutuse laulmine koos oskussõnade analüüsiga.

3) Rütmiarjutuse koputamine 4-6 takti. Kasutatud taktimõõdud 2/4 ja 3/4.

VANEM ASTE (V) 5.-7. õppeaasta

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Õpilane:

- jätkab muusikalise kuulmise arendamist;
- jätkab muusikateooria omandamist;
- arendab edasi muusika üleskirjutamise oskust;
- arendab edasi häält ja lauluoskust.

Õppesisu

TEOORIA

1) Rütm ja taktimõõdud:

- Tutvumine 3/8 taktimõõduga harjutustes;
- tutvumine 6/8 taktimõõduga ning *alla breve* 2/2;
- triool ,sünkoop, rütmid pidekaarega.

2) Helistikud ja laadid:

- Helistikud kuni 4 märgini;
- kvindiring , tutvustada läbi kvindiringi 5 – 7 märgiga helistikke.

3) Intervallide ehitamine ja laulmine:

- Kõikide läbivõetud intervallide kordamine;
- Intervallide ehitamine laadis, noodist üles ja alla, toonide lugemine ja määramine.

4) Akordid:

- Toonika kolmkõla pööramine, teiste põhikolmkõlade pööramine;
- V7 laulmine, ehitamine ja lahendamine;
- tähtharmonia akordimärkide tutvustamine;
- akordide tähistamine rooma numbritega ja akordimärkidega;
- väike juhtseptakord duuris ja vähendatud juhtseptakord harmoonilises mollis lahendusega.

MUUSIKA NOTEERIMINE

5) Diktaat:

- mäludiktaat;
- astmediktaat;
- lünkdiktaat;
- võimalusel diktaadid eri pillidega;
- võimalusel saatega meloodia kuulamine;
- rütmidiktaat- koputamine, ühel noodil, meloodiapõhine.

6) Järgnevus:

- tutvustavalt lühikesed 4 takti pikkused järgnevused, tähistatuna rooma numbritega.

LOOMING JA IMPROVISATSIOON

- Omaloodud meloodia- või rütmiharjutused;
- omaloodud rütmiostinatod ja põhikolmkõlade saated;
- õpetaja abiga tehtavad kerged saated.

LAULMINE

- Intervallide laulmine laadis, antud noodist üles ja alla;
- heliredelite laulmine (loomulik duur, molli 3 kuju);
- akordide laulmine;
- võimalusel ka järgnevuste laulmine;
- harjutuste, kaanonite ning mitmehäälsete harjutuste laulmine, noodist laulmine.

VANEMA ASTME EKSAMINÕUDED

ÜLDISELT EKSAMIST

Eksamil kasutatavad laadid on loomulik duur ja harmooniline moll. Kasutatavad taktimõõdud on 2/4, 3/4 ja 4/4. Helistikud kuni 3 märki.

KIRJALIK OSA

Diktaat:

- 1) Lünkdiktaat kuni 8 takti.
- 2) Rütmidiktaat kuni 4 takti: koputades, ühel noodil, kõlava meloodia põhjal.

Kuulamine:

1) Akordide ja intervallide valikkuulamine – lihtintervallid, M ja m kolmkõla, kolmkõla pöörded; dominantseptakord lahendusega või ilma; juhtseptakordid lahendusega või ilma. Mängimine 3 korda: harm; mel; harm.

Ehitamine:

- 1) Ehitada 4 intervalli antud noodist ja/või 4 akordi helistikus. Kokku 8 takti.
- 2) Heliredeli ehitamine (kuni 3 märki): võtmemärgid, toonide valem, püsivad/ebapüsivad astmed. Lisaks põhikolmkõlad; D7 lahendusega ja juhtseptakord lahendusega, või võtmemärgid (kokku 2 takti ulatuses)

SUULINE OSA:

- 1) Heliredeli laulmine kuni 3 märki (loomulik duur, molli 3 kuju), lisaks toonika kolmkõla pöörded või põhikolmkõlad või dominantseptakord lahendusega.
- 2) Rütmiharjutuse koputamine (kuni 8 takti). Taktimõõdud 2/4; 3/4; 4/4.
- 3) Aasta jooksul õpitud harjutuse laulmine (harjutused 1-2 märki, sügisest töös olnud nng kokku lepitud harjutused).

SOLFEDŽO- LISA-AASTAD (LA) 8.-9. õppeaasta

Lisa-aastate solfedžo on vabatahtlik õppeaine, mille õppuriteks on vanema astme lõpetanud, kes kavatsevad muusika alal edasi õppima minna või soovivad mõnel muul eesmärgil noodilugemisoskust täiustada.

Õppe –eesmärgid

Põhieesmärgiks on muusikataju arendamine. Selleks õpilane:

- jätkab muusikalise kuulmise arendamist läbi astmetaju ja laulmise;
- jätkab muusikateooria omandamist;
- arendab edasi muusika noteerimise oskust;
- arendab edasi häält ja lauluoskust.

Õppesisu

TEORIA- jätkub seniõpitud materjali kordamine ning teadmiste süvendamine

1) Rütm ja taktimõõdud

2) Helistikud ja laadid:

3) Intervallid:

4) Akordid:

LAULMINE ja MUUSIKA NOTEERIMINE

Tasemeeksami nõuded lisa-aastate lõpetamisel

Eksameid ega arvestusi ei kohaldata. Kokkuvõttev hindamine.

KOOSMUSITSEERIMISE AINEKAVA

(KLAHVPIILLID, RAHVAPIILLID, PUHKPIILLID, KEELPIILLID, LÖÖKPIILLID, SAATEKLASS, SAATE KUJUNDAMINE, LAUL, ANSAMBLID, KOOR, ORKESTRID)

Ainekava kehtib Pärnu muusikakooli kõikide õppeaastate kohta.

Õppima asumise eeltingimused:

Üldjuhul läbitud muusikakooli algaste.

Eesmärk:

Arendada õpilaste muusikalist kuulmist, rütmitaju, rütmitunnetust,

Aidata kaasa erialalisele arengule;

Õpetada oskust kuulata partnerit ja kollektiivselt suhelda;

Pakkuda õpilastele rõõmu koosmusitseerimisest;

Kasvatada tulevasi muusikasõpru ja kontserdipublikut;

Õpilase loovuse ja improvisatsioonioskuse arendamine;

Lihtsama vormianalüüsi omandamine.

Õppetöö sisu:

Koosmäng üht või erinevat liiki pillidega;
Noodilugemise oskuse ja stiilitunnetuse arendamine;

Repertuaar:

Valitakse vastavalt õpilaste tehnilisele tasemele. Alustatakse lihtsamatest paladest liikudes järjest nõudlikuma kava poole, järgides õpilaste individuaalset ja muusikalist arengut. Igal õppeaastal mängida 4-5 erineva karakteriga pala, millest vähemalt 2 esitada (õpilaskontsertidel või esinemispraktikal).

Õppeaine lõpphindamine

Viimase läbitud õppeaasta koondhinne.

LISAAINE AINEKAVA

Lisaaaine kuulub Pärnu Muusikakooli valikuliste õppeainete hulka ning selle õppimine sõltub eelkõige õpilase soovist ning kooli rahalistest võimalustest.

Lisaaainena on võimalik õppida kõiki Pärnu Muusikakooli õppekavas nimetatud instrumente ja muusikalisi õppeaineid.

Lisaaaine õppimisega saab üldjuhul alustada muusikakooli 2. õppeaastal (A-II) ning jätkata kõikides vanuseastmetes kuni muusikakooli lõpetamiseni.

Aine maht on 0,5-1 tundi nädalas.

Hindamine toimub 10-pallisüsteemis või arvestuslikult (vabaõppes), kokkuvõttev hindamine perioodide lõpus ehk kaks korda õppeaasta jooksul.

Õppetöö eesmärgid

Õpilane:

- Laiendab muusikalist silmaringi ning süvendab huvi muusika vastu;
- arendab noodilugemisoskust ning oma muusikalisi võimeid;
- saab esinemiskogemusi;

Õppetöö sisu

Instrumenti/aine tundmaõppimine ja praktiseerimine:

Pilliõppe puhul valida võimalikult mitmekülgne repertuaar lähtudes õpilase võimetest ning edasisest soovist ja perspektiivist.

Tasemeeksami nõuded ainekava lõpetamisel

Ainekava lõpphindamine on üldjuhul arvestuslik.